

ПРОФЕСІЙНА СВІДОМІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЯК СКЛАДОВА ЯКОСТІ ОСВІТИ

Осьмук Н.Г. *(Сумський державний педагогічний університет імені
А. С. Макаренка, м. Суми, Україна)*

Кардинальні зміни сучасної освіти, що зумовлені розвитком інноваційного суспільства, значно посилюють інтерес до нових концептуальних орієнтирів щодо підготовки кадрів, у тому числі, й педагогічних. Аналіз наукових досліджень з обраної тематики дозволяє стверджувати, що сучасним орієнтиром професійної підготовки майбутнього фахівця, під якою розуміють єдність цілей, змісту, структури навчання й виховання та способів реалізації набутих знань, навичок і вмінь, є компетентісний підхід.

Важливою складовою підготовки вчителів за компетентісним підходом є визначення методологічних орієнтирів забезпечення якості професійної освіти, сутність якої разом із компетентностями складає і професійна свідомість. Їх взаємодовнююча сукупність визначає здатність фахівця здійснювати професійну діяльність відповідно до вимог певного етапу розвитку економіки на визначеному рівні ефективності та професійного успіху із розумінням соціальної відповідальності за результати своєї діяльності в професійній сфері.

Полікритеріальність підходів науковців, предметом дослідження яких стала професійна підготовка майбутніх учителів, зумовлює і різноманітність точок зору щодо тлумачення педагогічної свідомості. Проте, спільним залишається аксіологічний компонент, що передбачає наявність сукупності визначених цінностей, смислів, значень і перспектив майбутньої педагогічної діяльності (за С. Дніпровим). Педагогічна свідомість як певне культурно-історичне утворення, в якому відображена сукупність педагогічних ідей, поглядів, почуттів, цінностей, помилок в галузі виховання й освіти (за І. Лернером), обумовлює й відповідну педагогічну діяльність.

Особливість педагогічної професії зумовлює подвійне значення педагогічної свідомості: як результату розвитку особистості самого вчителя, так і засобу виховання, розвитку й формування своїх учнів. Саме тому педагогічна свідомість як сукупність цінностей і переконань, під кутом зору яких майбутній учитель сприймає, осмислює, оцінює будь-яку інформацію й здійснює свою діяльність, виступає ознакою його професіоналізму, а значить, і показником певного рівня якості професійної освіти.

Формування у майбутніх педагогів уявлень про цінності й смисли професії, оволодіння технологіями й методиками, набуття досвіду вироблення й прийняття педагогічних рішень можливе лише в педагогічно орієнтованому середовищі, що в свою чергу виступає умовою набуття професіоналізму.